

الموت وأهوال القبر

Al Khutbah 15

So Bandingan ko Kapatay ago so Qobur

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَسَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا
 مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يَضِلَّ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًا ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
 وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ، اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَى
 مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَمَنْ اهْتَدَى بِهِدْيِهِ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ .
 وَبَعْدُ:

فَيَا عِبَادَ اللَّهِ يَقُولُ الْحَقُّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ:

قُلْ إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُّونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلَاقِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ
 فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ .

Innalhamda lillāhi nahmaduhu wa nastaīnuhu wa nastagfiruh, wa na'ūdubillāhi min shurūri anfusinā wa sayyiāti a'mālinā, man yahdihillāhu falā mudhillalahu, wa may yudhlil falan tajida lahu waliyyan murshidā, wa ash'hadu allā ilāha illallāhu wahdahu lā sharīka lahu, wa ash'hadu anna Mohammadan abduhu wa rasūluh, Allāhumma salli wa sallim wa bārik alā Mohammadin sallallāhu alayhi wa salallama wa alā ālihi wa sahbihī wa manihtadā bihad'yihī ilā yawmidd dīn wa ba'du:

Fayā ibādallāh, Yaqūlul Haqqu Tabāraka wa Ta'ālā fil Qur'ānil Karīm:

Qul innalmawtal ladī tafirrūna minhu fa'innahu mulāqīkum thumma turaddūn ilā ālimil gaybi was shahādati fayunabbiukum bimā kuntum ta'malūn. (Al Jumuah 8)

Manga oripn o Allāh, bantogn tano so Allāh [s.w.t], a Kadnan o langowan o kaadn, a skaniyan bo i patot a pzoasoatn, a so salakaw ron na palaya iyan dn oripn, ipangni tano sa kapakaslang so Nabi tano a Mohammad [s.a.w] a inikarasay niyan so kiatoroa niyan rki tano ko lalan a mathito, na ipangni tano pn sa kapipiya ginawa so manga pamilya niyan na kadandan o manga Muslim.

Imanto a alongan na aya bandingan tano na so btad o kapatay ago so kaoyagoyag ko qobur. Manga oripn o Allāh [s.w.t], aya mala a bandingan a bigan sa mablang a dirogod o Islam, na so maana o kaoyagoyag sankai a doniya ago so oriyān iyan a so maori a alongan, sa palaya iyan dn anan pirasarasam ago piakaliwanag iyan so btad iyan ka an makikilala o manosia. Ogaid na so manosia na mala a ibbgay niyan a pamikiran, ko kaoyagoyag iyan sankai a doniya adi so btad ko talikhodan iyan.

Manga oripn o Allāh, giankai a kaoyagoyag na madakl a manga pangkatan iyan ago manga sostonan iyan, magphoon ko kaoyagoyag ko donia o niawa (alam ar ruh عالمُ الرُّوح) a gioto so

kaoyagoyag a so manga niawa tano na matatago siran ko donia iran sa pphangongoyagan siran on sa kabaya o Allāh [s.w.t]. Miaaloy ko sabdan o Rasūlullāh [s.a.w] a so manga niawa na makasasayan sa manga sondaro a titimoon siran ko tampata iran, na so giiron makathokawa na makapkhaleyama, na sa di ron makapzarinowa na makapzopaka. Na amay ka adnn o Allāh [s.w.t] so manosia ko kandangan o Ina iyan na sogon o Allāh [s.w.t] so malaikat iyan na kowaan iyan so isa sankoto a niawa na iyyop iyan sankoto a ikaogat a pagadnn sa maadn skanian a oyagoyag. Oriyan iyan na makatogalin so manosia ko donia o kandangan o ina a gioto so kaogat a phagintaw ron sa saragon aya kalilid na siaw olan adn pn a nm olan na inimbawata, na adn mambo a khasobraan so saragon, na amay ka mimbawata na makatogalin ko doniya a lopa sa phagintaw ron sa manga ragon, orian iyan na mliyo sankai a doniya, sa thogalin ko donia a barzakh, a gianan so kaphagintaw niyan ko qobur, sa so Allāh [s.w.t] i matao ko kathay a kaphagintaw niyan roo, orian iyan na makatogalin, ko doniya a tatap ago malndo a gioto so kaoyagoyag ko maori a alongan.

Manga oripn o Allāh, giankai a manga kaoyagoyag a miphangkapangkat, na aya di ron mipndaraynon a patot a maknal o manosia ago masiap iyan na giankanan a tlo ron pankat a maori a so kaoyagoyag ko doniya, ago so kaoyagoyag ko qobur ago so kaoyagoyag ko akhirah sabap sa maiisaisa so btad anan, sa so bobolos ko kaoyagoyag ko qobur ago so maori a alongan, na sii pthaonga ago pagmbaali sankai a kaoyagoyag tano sankai a doniya, sa sadn sa taong sii na aya roo dn balas, sa dn sa inimbaskok sii na aya roo dn maphragon, sa di dn anan khasawal ka tiankd o Allāh [s.w.t] a Rabbul Alamin, sa minggolalan ko kaontol iyan a so mapia a amal na rk iyan so mapia a balas, na so marata a galbk na bagian iyan so masakit a siksa.

Manga oripn o Allāh, giankanan a manga kaoyagoyag na oman thpas so taw ko salakaw ron na adn a lalan iyan, sii ko kathogalin phoon ko kaoyagoyag a kolpong san ko kaoyagoyag ko kandangan na aya okit iyan na so kakharomai a khaadn iyan so kaproyoda a halal a khasabapan ko kakhitogalin o tba o mama san ko orak o babay a khasabapan sa kaogat, na giankoto a tba o mama ko kapliyo niyan sankoto a katotongkohan on ko lawas o mama na sii ko rinayagan iyan na kadadas sabap ko kakhada iyan ko doniya a kialayaman iyan, ogaid na sii ko kamataani ron na kaadn oto ago katogalin sa isa a pangkat a kaphagintaw.

Sii pman ko kathogalin o manosia ko kangganat iyan ko doniya ka thogalin ko doniya a barzakh, na aya kaphakaokit iyan na nggolalan sa kapatay sa mliyo so niawa phoon ko lawas, sa so mambo so lawas na thapi ko lopa a ron makapopoon, na o ilaya oto na kadadas ko rinayagan iyan, ka kagiya kapokas ko doniya a kialayaman, sa datar dn o paganay a katogalin a inosay tano, ogaid na o pamimikirana na kna o ba kadadas ka aya mataan na katogalin ko pangkat a salakaw ko kapkhaoyagoyag.

Manga oripn o Allāh, amay ka mapopos so masa a kaphagintaw o manosia ko barzakh, na thogalin pman ko isa a kaoyagoyag, sa aya kaphakaokit iyan, na magndod on so niawa niyan sa khaoyag pharoman, a giankoto a kaoyagoyag iyan na gioto so kaoyagoyag a kaposan a da dn a ikhada iyan, ka miakasold ko doniya a kaposan a da dn a katogalin on, na sabap ko daa katogalin on na da dn a kapatay ron, ka kagiya so kapatay na lalan ko katogalin, na so kiada o katogalin na madait mambo a mada dn so kapatay, ka mithakna dn so manosia ko tampata iyan sa dayon sa dayon.

Manga oripn o Allāh, so manosia na sayana iyan a piakapnd so kapatay, ago sayana iyan a inikalk ankanan a kapatay. Ogaid na opama o pamimikirana phiapia na so kapatay na kna o ba piakammsa aya mataan a piakammsa na o ba adn a matoon a taw a di phatay a pphotaw ko donia ka kagia somosopak anan ko waraan. Skanian oto a kapatay na bithowan o Islam sa Phamotol ko pithamanan a mapia a pkhababayaana o manosia. (هازم اللذات Hazimu al Ladzāt) apia i kasosonor ta ko donia na anda dn i katadmi ta ko kapatay na mada dn so kapipia ginawa a maggdam ta, aya bo a di khalk ko kapatay na so taw a miadonia so kagdam iyan ago miadakp o shaytan so pamikiran iyan sa kalilipatan iyan o ba khada so donia iyan. Pitharo o Allāh [s.w.t] a:

قُلْ إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُّونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلَاقِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عَالَمِ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةِ فَيُنبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ (الجمعة ٨)

Tharo anka (hay Mohammad) a mataan a so kapatay a so pphalagoyan iyo na mataan a pmbalakn kano niyan, oriyen iyan na pakandodn kano ko Gomgpa ko gayb ago so kamamasaan na panotholn iyan rkano so nganin a miaadn kano a giiniyo nggalbkn (Al Jumuah 8)

Daa phalagoyan san Manga oripn o Allāh [s.w.t], sabap sa kagia gianan so masa a matatago tano pn sa lalan a kaoyagoyag ko kababantaka tano ko ingd a daa ba on kapatay, na aya kakhisampay tano sangkanan a doniya na makaokit tano sankai a kapatay ka aya niyan lalan. Sabap ko di ron kasasaboti na so kadaklan a manosia na ipkhalk iyan so kapatay.

Manga oripn o Allāh, giankai a kapatay a skaniyan so kapliyo o niawa sa ngganatan iyan so lawas, na pd sa piakammsa a katawan o manosia ago ipkhalk iyan ago kasasandngan iyan so btad iyan, ogaid na aya pn a kaggdamana niyan on na di phatay. Pitharo o Rasūlullāh [s.a.w] a:

Da ako makailay sa matatankd (a khitana) a zasanka on so manosia o ba khitana, a ba niyan kalawani so kapipikira o manosia ko kaphatay niyan.

Giankaya a kapatay na sabap ko piagma o Allāh [s.w.t] so kaphakaoma niyan, na lalayan kalilipatan o taw a daa akal iyan, so pman so barakal, na sasabotn iyan, a so phakatalingoma a di katawan i masa niyan na imbtad sa miakatalingoma dn ka an iyan di khatalmba so taw. Gianan so knal on o langowa barakal a sasabotn iran so pakagdgd o kapatay.

Manga oripn o Allāh, Ino so kapatay ko kaplio o niawa san ko lawas, ba datar o kapthoroga ko taw a da dn a masakit on? Aya smbag na di, ka mataan a so kapatay na manga kabrg a masakit (sakarātul mawt) kna o ba satiman a kabrg ka mataan a madakl a kabrg. Pitharo o Rasūlullāh [s.a.w] a:

Mataan a adn a rk o kapatay a manga kabrg.

Apia so Rasūlullāh [s.a.w] na kiatintiman iyan so kabrg ko kapatay, na aya pn ari so manosia a kalilid.

Manga oripn o Allāh, so mu'min na phakasagad sangkanan a kabrg ko kapatay (sakarātul mawt) na orian o kaipos oto na kapipa ginawa a khagdam iyan, so pman so kafir, na sii ko kaphatay niyan na gioto dn ipoonan o siksa iyan, sa phakasagad sa pithamanan a margn, ko kangginsinga o manga malaikat ko niawa niyan. Na sii ko kaplio o napas na pthondogn o kailay o taw a phatay gioto i sabap a inisogo o Islam so kapidnga ko mata o taw a miatay ka an di masasabarang a bontal iyan.

Manga oripn o Allāh, so qubur na gianan i paganay a darpa ko kathogalin o taw ko donia a barzakh a gioto so kaoyagoyag ko pagltan o doniya ago so akhirat, a skaniyan so kalot ko lopa a plbngan ko manosia a phatay, odi na so kalodan a pharatowan on so taw a pagologn sa ragat.

Giankaya a qobur na aya kiniropaan on o Rasūlullāh [s.a.w] na: *Adn oto a khabaloy a sapadan a sormbi o sorga, na adn pman a landng a pd ko manga landng o naraka.* Amay ka so taw a miatay na skaniyan na mu'min, na gioto dn i paganay a kakhagdama niyan ko kasorgaan iyan, na amay mambo ka kafir na gioto dn i poonan o kakhataami niyan ko masakit a siksa. Miaaloy pn ko sabdan o Rasūlullāh [s.a.w] a so paganay a gawii ko qobur na gioto i lbi a mapitl a zagadan o manosia a miatay, sabap ko madadalm on a manga btad a piamakalklk, sa miatankd anan a mapnggolawla dn, ka da dn lpasa o Rasūlullāh [s.a.w] a kaphlindong iyan ko Allāh [s.w.t] phoon ko siksa ko Qobur sii ko kaposan a kaoontod iyan ko manga sambayang iyan ko da nian pn

kazalam, a pd skaniyan ko pat a linindongan o Nabi [s.a.w] a siran, so siksa ko qobur, go so siksa ko naraka, ago so tioba ko kaoyagoyag ago sii ko kapatay ago so fitna o bokhag a Dajjal.

Manga oripn o Allāh, madakl a malawanda i lalag a giimaginomangaday ko kabbnar ankanan a *sakratul mawt* ago so kalipds iyan, a ino a tig iran a di ta khailay ko phatay ko kaplio o napas iyan o ba pphakakisk sa matanog a karina sa karrgni ron? Aya smbag san, na so kadgam o manasia ko kakhasakiti ron ko lawas iyan na pphakakisk so ngari sabap sa kagia skaniyan i anggawta a pkhapoonan o sowara ago lagam ko kapakaphagaydaw, na gianan na khaolawla amay ka so masakit na sii miakatana ko salakaw a anggawta ko lawas, ogaid na amay ka so masakit na sii dn minutana ko anggawta a khapoonan o lagam na di niyan dn khagaga so kapakazowara ka kagiya ron dn miaonay so masakit, na miada dn so gaga nian sa ba niyan pn mitawag so masakit a maggadad iyan ka kagiya skaniyan dn i kiatanan o masakit sa di nian mapnggalbk so galbk iyan o ba makakorisk.

Kna o ba so kaada o katharo na ba karina sa kaada o kaggdama ko masakit, aya mataan na so kada o katharo na karina sa kiathamantaman o masakit a maggdad, ago so kialangkap iyan ko pizasokowan o lawas o taw a phatay.

Manga oripn o Allāh, so manga *salaf* a miangaona a manga ulama, na igira miapikir iran so kapatay ago so kakhatago ko qobur, na pphakaotantang siran gomoraok sa kalki ran sankanan a darpa, sa pphamangni siran ko Allāh [s.w.t] sa di siran on somagad sa margn. Apia so manga kadandan ko manga Mranaw na minimbayok iran so katharo iran a:

Inao na kowata na lalayon anka mikir so kakharantang i badan ka so kalipati nka on na kadadag a mapayag.

Inimbayok o pababayok a arab a so Abul Atahiyah a aya maana nian ko basa Mranaw na:

Sayana si kowata a mabibimban a sonor ko pizoson a rambayong sa donia a kaparan, sa kalilipatan iyan so galingan o karndan (kapatay) a marani pkhagiling.

Manga oripn o Allāh, Baloya niyo so donia a kalodan, na kowaa niyo so manga pipia a galbk a aya niyo ron padaw ko kakhtasa on ka makalidas kano ron, gianan i ilay ron o manga barasimba a manga awlia a miangaona. Sa kowaa niyo siran a padoman ko kiaokit on ka an kano makasarig ko ikmat iyan sa misampay kano ko Allāh [s.w.t] sa mapipia so btad iyo.

Oba niyo kalilipati a so Qubur na pphananawag oman gawii sa giiniyan tharoon a sakn so darpa a piakaarimarim, a da dn a bolayoka on a mipzaromataya, sakn so darpa a malibotng, sakn so darpa o manga lowati ago manga old, sakn so pnggimpis ko taw a marata i amal sa taman sa makazowasoway so manga gosok iyan sa mangagorapi dn.

Manga oripn o Allāh, inisogo o Rasūlullāh [s.a.w] ko manga mama ko ummat iyan a kapphamisitaa iran ko manga koba sa pantag sa an iran pkhatadmi so maori a alongan, kna o ba aya kazong ko manga koba na so kambaloya on a masjid a pphamangnian odi na pphangangarapanan ka gianan so kapanakoto a inisapar o Islam.

Pianothol o Aishah a igira kon a alongan on o Rasūlullāh [s.a.w] na igira kialookan a gawii na phlio skaniyan sa pzung ko lbnga a gia Al Baqi' sa pzalamn iyan siran ago ipphamangni niyan siran sa kapakaslang sa maliwanag.

Adn ko miangaona a manga ulama a sabap ko lalayon iran katatadmi ko kapatay na komakalot siran sa koba ko sold o walay ran sa adn a manga masa a phagiga siran on sa pnggdamn iran so kisisibay ko koba ka an pphakabagr so kaggdama iran ko kapatay sa gisiran makapanamar ko manga simba iran ko Allāh [s.w.t] sa gagawii dawndaw.

Sii sa masa ini na aya dn a lalayon na phlalakawn o taw so manga koba na kalilipatan ian a mapita na skanian pman i babalantingn on a bankay a iplbng.

Manga oripn o Allāh, so lalayon kapipikira o taw ko kapatay na toos sa skaniyan na miaratiaya, na so kalilipati lalayon ko kapatay na karina sa so taw na maliliwat ago di niyan katatadman so Allāh [s.w.t]. Pitharo o Rasūlullāh [s.a.w] a: *Khasanaan dn so kapatay a phangosiat*. Skanian na phangthoma a di makapharo, ogaid na so thoma niyan na matompis adi so dila o pangongosiat ki taw a adn a akal iyan.

Manga oripn o Allāh, pangnin tano ko Allāh a balowin tano niyan a pd ko manga taw a pphamakin'gn iran so katharo na phagonotan iran so lbi ron a mapiya.

وَأَقُولُ قَوْلِي هَذَا وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ لِي وَلَكُمْ وَلِسَائِرِ الْمُسْلِمِينَ مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ فَاسْتَغْفِرُوهُ إِنَّهُ هُوَ
التَّوَّابُ الرَّحِيمُ

Wa aqūlu qawlī hādā wa astagfirullāha lī wa lakum wa lisāiril Muslimīn min kulli dambin fastagfirūhu innahu Huwat Tawwābur Rahīm.

DOWAA KO IKA DOWA A KHUTBAH

Manga oripn o Allāh, mangndod tano ko **Allāh** ago magapas tano ron sa mamangni tano ron sa rila.

Ya **Allāh**, mapapadalm kami imanto sa ngkai a walay ngka sa pantag sa giiami rka kazoasoata na rilai kami ngka ago rila ingka so manga loks ami ago rila ingka so kadandan o manga muslim so miyamatay kiran ago so oyagoyag kiran,

Ya **Allāh**, pakabagr angka so paratiyaya mi rka ago ompiya ngka so btad ami sa baloy angka so imanto ami a mapiya a di so kagai ami, na so mapita ami na mapiya a di so imanto ami,

Ya **Allāh**, kalimoon ka mingka ago lindinga kami ngka sa awata kamingka ko manga sakit ago piya angka so pphangasakit rkami, ago pakabayad angka so makambabayadan rkami, na pakakhawasa angka so manga mrmr rkami, na pakandiyakat angka so manga kawasa rkami, na timo angka so kasasagomparak ami, na bagr angka so malobay rkami, na ayon ingka so manga dato ami sa aya manggalbk iran na so kamapiyaan ami ago so Islam,

Ya **Allāh**, pakadaag angka so ronda o **Islam** sa madaag ami so manga ridoay o agama ngka sa tatap angka so manga palo ami sa maydan ago bgan ka rkami a limo a makapagintaw kami ko agama ngka ago mapakatindg ami so parinta Islamiyyah ko manga poso ami a go sii ko manga ingd ami.

Ya **Allāh**, tabangi kami ngka ko kaptadmi ami rka ago so kapiya o kapzimbaami rka, Ya Allah, pakiilayin ka rkami so bnar na dograan ka rkami so kaonoti ami ron, na pakikilalan ka rkami so batal, na dograan ka rkami so kapanangilai ami ron.

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.

Ya **Allāh**, bgi kami ngka ko doniya sa mapiya ago sii ko akhirat sa mapiya ago lindinga kami ngka ko siksa ko naraka.

Ya **Allāh**, kalimoon ka so Nabi ami a Muhammad ago so manga pamiliya niyan ago so manga sahabah niyan sa kalangolangon iran, wal hamdulillahi rabbil alamin.

Aqimus salah.....